

בעזרת השם יתברך

וועד העירוב

275 - עמודים

בירור שיטת הפוסקים
בדין אנשים המוחים
בעירוב אם יכולים לזכות
להם הפת בעל כרחך ודין
שר העיר בזמננו ובו גם
בירור שיטת כ"ק
אדמו"ר מקלויזנבורג
זצ"ל בשו"ת דברי יציב
בענין עירובי חצירות
(וע"ע #223)

בעזרה ש"ת

בירור שיטת הפוסקים

בדין אנשים המוחים בעירוב
אם יכולין לזכות להם הפת בע"כ
ודין שר העיר בזמננו

ע"י גדולי הרבנים שליט"א

באר אשכנז, אדר א' תש"ט

לע"נ ר' אברהם ב"ר צבי יעקב ז"ל
גלב"ע ד' אדר תשנ"ט לפ"ק

בירור שיטת רבותינו אודות אנשים המוחים בעירוב אם יכולין לזכות להם הפת של עירובי הצרות בע"כ ודין שר העיר בזמננו

עשינו סמוכות לזה מן הש"ס (1), וא"כ מכ"ש בעירובין דרבנן יש לסמוך עלה וכאן לא שייך שונה מתנות יחי, דזה אם כוונת הנותן רק לטובת המקבל נחשב מתנה, אבל כאן שעיקר כוונתם שעי"כ יהיו מותרין לטלטל והוי טובת עצמן הוי כמכירה, וכמ"ש הר"ן כעין סברה זו לענין שחרר עדדו והוצא במג"א סי' ז' עיי"ש, וכמכירה גופא לא נחשב זכות כיון דלר"ך להוציא ממון, אבל כאן הוצא ממון א"ל ומתנה לא הוי כיון דהוי לטובתם ודאי יכול לזכות בע"כ (2), ובפרט דלדינא הוי בזה ס"ס דלמא כדעת הסוברים דבני החצר או ב"ד נוטלין ממון בע"כ, ואף אמ"ל כהחולקים דלמא כהרשב"א דהיכא דהוי זכות גמור יכולין לזכות לו בע"כ, ולכן החולקים לא מיירי רק ליטול משלו אבל משלהם ודאי יכולים לזכות בע"כ.

וכי"ס ופוק חזי מה עמא דכר שמימיס ימימה נזדמן שנפל מחלוקת צין יחיד וצין בני העיר ולא נשמע שיפול על ענה זו אחד לומר כן דודאי לא נעלם זה מאחד מישראל אך בודאי הכל הוא עיי"ש.

(א) בשו"ת שנת יעקב ח"ג סי' כ"ט כתב דשכירות רשות משר העיר מועיל גם נגד יהודים שאין רוצים לנטל רשותם או נגד ישראל מומרים עיי"ש, והוצא להלכה דבע"מ מהגאון מהרש"ס סי' שפ"ה ס"ב, וכ"כ בשו"ת ובחרת צחיים להגרש"ק סי' קי"ז ובספרו האלף לך שלמה סי' ו'.

(ב) בשו"ת ובחרת צחיים סי' קכ"ג צידון שאחד רוצה לחזור מעירובו בשותפות עם בני העיר כתב שדבר זה מביא לידי גיחוך, עיי"ש דכתב ועוד נראה דאף החולקים שם דלא מהני בע"כ היינו ליטול משלו ולערב דזה אין זכות גמור לו, כיון דעכ"פ צריך להוציא ממון על כך להכיח עירובו לזמן ידוע, אבל אם בני החצר מוכין לו משלהם ודאי מהני אף במוחה ברגיל לערב, וכן מפורש בחי' הרשב"א קדושין כ"ג דמה דאין זכין לאדם בע"כ היינו היכא דהוי קצח חוב כגון וכו', אבל היכא דהוי זכות גמור אף בעומד ונעק ומוחה עיין שם, ועיין באבני מילואים סי' א' שסמך לדינא ע"ו ובחי' בכמה מקומות

(1) ומה שאחד מעיר שלא מצא באבני מילואים ומחמת זה דחה דברי הגרש"ק, כנראה שלא ראה את כל הסימן שכן מבואר באות ה' שכתב ליישב דברי הרמ"א שמומרת מזכה לה גט בע"כ, ותמה האב"מ דעיקר הטעם שמזכה לה משום דזכות היא לה אבל היכא שמיחתה בפירוש האידך מזכה לה, ותי' עפ"י הרשב"א דכיון דזכות גמור היא לה אפילו צווחה נמי מזכה לה בע"כ עיי"ש. וכ"כ שו"ת עין יצחק אה"ע סי' א', ובספרו שו"ת עין יצחק ח"ב סי' נ"ב שאף שבהל' עבדים פסקינן דלא כהרשב"א ויכול העבד למחות משום שיש קצת חובה דעבדא בהפקירא נוחא ליה, אבל במקום זכות גמור ודאי דאין מועיל מחאה עיי"ש, ובשו"ת בר לואי ח"ב אה"ע סי' צ', דבזכות גמור זכין בע"כ ובטלה דעתה אצל כל אדם עיי"ש.

ומה שהעיר במחזה אברהם סי' ע"א משו"ע יו"ד סי' רס"ג סמ"א דלא משמע כך גבי שטר שיחרור עיי"ש, ואפשר דדוקא לענין דאורייתא לא סמכינן ע"ז אבל לענין עירובין דרבנן יש לסמוך ע"ז. וכ"כ הגאון רבי שלמה יצחק אב"ד שעבין בקונטרס תיקון שבת (אדעס תרס"א) סי' ט' שהגם שהרמב"ן חולק על הרשב"א אבל הלכה כדברי המיקל בעירוב.

(2) ומה שרצה לחלק בדברי הרשב"א בעבד דהוי זכות לעצמו שמהני שבה לכלל ישראל, משא"כ הכא במי שאינו רוצה לטלטל ואין לו לעצמו זכות, לא ראה דברי הח"ס סי' צ"ט שכתב וז"ל, וא"כ כל בר דעת ישמוט בשכלו שאי אפשר בשום אופן לקהל ישראל לשמור את כל בני ביתם להוציא החוצה, וכמה צער יסבלו הגדולים הגזורים, א"כ השכל הפשוט גוזר שראוי ומחוייב לתקן החצרים והמבואות בעירוב המתיר הטלטול וכו', לתקן איסור הוצאה, "אשר ממש אי אפשר להזהר ממנו" עכ"ל. וכ"כ בשו"ת דברי חיים ח"ב סי' ל"ג "כי הרבה מכשולים באים באין עירוב".

והאבני נזר או"ח סי' רס"ו סק"ד כתב "והמתקש בזה ומונע מלהעמיד העירובין הוא מחטיא את הרבים, ועתיד ליתן את הדין, ושמה לבי שלמעשה לא מלאה לבם של המתקשים מלהפריע את המעמידים העירובין ממעשיהם".

ג) ושאלתנו מפורשת יותר בספר דבר הלכה להגאון
שר התורה רבי אליהו קלאלקין ז"ל אב"ד לובלין אות נ"ח,
שכתב וז"ל ע"ד מה שזה כחמש שנים חיקן עירובין ע"י
עמודי ט"ג וטעלעפאן ועלעקטרישע טראס ע"פ הסכמת
האחרונים לעשות באיזה מקומות לחיים מותרים לקורה
גבוהים עשרה מפני חשש זה"פ מן הנה, וכבר הדפיס
כת"ר קונטרס מיוחד בזה והרב ה"ג שכנגדו הכריז
בניהכ"נ שלו שהעירוב פסול ושאינו מבטל רשותו ושעושה
מחאה נגד העירובי חלרות, והביא מעב"ח מ"ש השב"י
ח"ג סי' כ"ט דכשנשכר שנקנה משכירו ולקטנו של שר
העיר א"ל ביטול רשות, הנה גוף הענין הוא במחלוקת
גדולי האחרונים.

ובענין ביטול הרשות נלע"ד דלפמ"ש בעירובין דע"א
ובפרש"י ד"ה כלך אלל יפות דכיון דבטיל השמא גלי
דעמיה דמעיקרא בשריותא ניחא ליה, ממילא כיון דהרב
הגדול האוסר בשריותא ניחא ליה להציל ממכשול איסור
הולאה בשבת, ורק מלד מה שמחליט בדעתו דדעת
האוסרין אינו מבטל רשותו ומחה בדבר, וא"כ אי קמי
שמיה גליא שהעירוב כשר פשיטא דניחא ליה בביטול
רשות שהוא זכות דמזוה וחובה בלא שום הפסד, ושאיני מי
שודע שע"י ביטול רשות יהא מותר להוציא והוא רוצה
לאסור עליהם ס"ס שפ"ו וס"ס שפ"ו וגם היכא דכופין
אוחו על מדת סדום, עכ"פ הוא מגלה דעתו שאינו רוצה
בכך, משא"כ בנ"ד שידוע טעמו ונימוקו של הרב ושל
המסתופפים בללו, ושחס יהיה עירוב כשר גם לפי דעתם
יזדרזו לבטל רשותם וכו'. ועכ"פ בנ"ד מהני מה שמגלין
דעתם שאם יהא העירוב כשר ניחא להו לבטל רשותם
עכ"ל. ודון מיניה לנ"ד.

ד) ועוד דהרי גם אלו האוסרים את העירוב הכללי יש
להם עירוב פרטי ליד ביתם או בית מדרשם, או לאנשי
קהילתם הסרים למשמעתם יש עירוב פרטי. מזה רואים

שאין להם החנגדות לעצם ענין עירוב עפ"י הלכה, אלא
רק מסיבות לדדיות, ושאר האוסרים שהם רק מיעוטא
דמיעוטא בטלה דעתם.

ה) וכ"כ שו"ח זיך אליעזר חי"ט סי"ז והוסף עוד
סברא, דהיות והמדובר שלנו הוא לא על השתחפות
בחלרות ובשמפי מבואות, אלא במיקון עירוב לטלטול
ברחובות, א"כ בזה לא נריכים בכלל הסכמת יחידים.
ומלאתי לי חצר בספר שו"ח זקן אהרן (וואלקין) ח"א סי'
כ"ו דנשאל שם ע"ד אנשים שאינם מודים בעירוב איך
שאפשר לחקן הרחובות באופן שלא יזכך לבקש הסכמתם,
והשיב וכחכ בהמשך דבריו וז"ל תמיהני מה שאלה היא זו
אטו שכירת הרחוב נריך להיות מאת כל אחד מהדיירים,
והלא אפשר לשכור מאחד מפקידי השלטון וכו', וגם
אופני השכירות הוא לא צעד איש מיוחד כ"א אחד או
שנים מבאי כח העיר ישכרו מהם הרשות לטלטל ברחוב
צעד כל הישראלים הדרים בעיר, ואחרי כי הדבר כ"כ נקל
לקיים, החיוב איפוא לפני כל ירא ד' החפץ לזכות את
ישראל להתאמץ ככל האפשר לחקן עירובין עיי"ש.

ולמעשה לא שמענו מעולם בערי ישראל מאז ומקדם
בין בא"י ובין בחו"ל שהעירוב נפסל מחמת אלו האנשים
שלא רוצים לעשות עירוב, וכן הורה הגאון בעל מנחת
יחזק זצ"ל בהיותו בעיר מאנסי.

ו) וע"י בשו"ח חזון נחום סי' מ"ב שמפלפל על דברי
המחזה אברהם סי' ע"א דלא מהני לזכות הפת בע"ב,
דדוקא בנידון שלו שהם רוצים בעירוב רק שיש מחלוקת
מי יהיו המזכים או באיזה בית הכנסת ינתן הפת שלהם,
משא"כ בנ"ד שאין רוצים כלל בעירוב הוי זיכוי העירוב
זכות גמור עיי"ש.

וא"כ בנ"ד שאין דנים כלל עבור הפת אלא

שהתנגדותם הוא על ענף עשיית העירוב רק שטוענים שאין מוכים צפת כדי שלא יועיל העירוב, ומכיון דבאמת הוא זכות גמורה, וצנירוף כל שאר ספרות הג"ל, ודאי אין בידי יחידים אלו הכח לעכב את כל תושבי עירנו לערער צוה על כשרות העירוב המהודר דידן.

ברעת הגה"ק מקלוזענבורג בעל דברי יציב וצ"ל הנה צמחונות דברי יציב סי' קע"ג כתב שאם כמה אנשים מתנגדים ומוחים בעשיית העירוב אינם מקנים רשותם ואסור לטלטל עיי"ש. ועליו לדון עפ"י לגבי עירוב הנעשה בשכונתנו.

(ז) הנה בשו"מ הג"ל שם העיר איזה כח יש לשר העיר כיון שאינו יכול לסלק מרשותם ומהני רק מחורת שכירו ולקטו שהקילו חו"ל בעירוב, וסיים וז"ע אם שר העיר צומננו יש לו כח מדין דינא דמלכותא דינא עיי"ש. וכנראה שאז לא נחית עדיין לטרוח לצרר כ"כ בעלות הממשלה דארה"ב, והאמת הרי עפ"י חוקי נכסי ללא ניידי (real estate) יש להם בעלות על בתים ויכולים לסלק כל אחד מהבתים ורק עליהם לשלם השווייה כפי שישיית עליהם החוק⁽³⁾, וגם יכולים לצוא בחוך כל בית לראות בכל עת אי יש להם איזה חשד שעושים נגד החוק, וא"כ יש להם בעלות מסוימת. וא"כ נקרא בידם לסלק, ומבואר בריב"ש סי' תכ"ו והוצא צנ"י סי' שצ"א דהיכא דיש להם כח לסלק בעה"ב מרשותם מדינא יכולים לשכור משר וא"צ מדין שכירו ולקטו, וא"כ מהני הקנין מדינא וא"צ ליטול הסכמה מתושבי העיר.

(ח) המעיין בתשובה שם באת ה' יראה שמבואר שיש "רננים ות"מ שמתנגדים בטעמים עפ"י הלכה" שקאי על

סוף האות הקודם שכתב וז"ל "ובכל אופן המחמיר לעצמו, מטעם שחושש לדעות בני רבנותא (אי הו"ה רה"ר לאורייתא) או שחושש לסמוך על המסדרים וכו' כיון שחושש שאינו "כהלכתו" וכו' אין למחות על המחמירים וכו' עיי"ש, וא"כ דוקא היכא שמתנגדים עפ"י הלכה, משא"כ היכא שרובא דרובא רבנים ת"ח מסכימים או עכ"פ שאין מוחים, וגם המיעוט אין מתנגדים מטעמים עפ"י הלכה רק משום חששות בעלמא, אין בידינו לחדש חששות מדעתנו, ואף שיש ת"מ אחד או שנים שמתנגדים עפ"י הלכה א"א לומר שבשצילם יתעכב רוב בנין ורוב מנין של העיר, וצורר שא"א לומר שאם אחד מותה שאינו רוצה בהעירוב שיחצטלו העירובין, שזה נגד השכל שאחד או שניים יהא להם הכוח לומר שמתנגדים נגד כל אנשי העיר, שא"כ בטלת כל חורת עירובין מעולם, כי מעולם היו חילוקי דעות בין הגדולים צערי ישראל זה אוסר וזה מתיר, א"ו דבעינן מספר הניכר שדעתם תכריע. ועוד שהרי גם המתנגדים באמת דעתם מסכמת לעשות עירוב עבור חולים ונזרקים, רק מתנגדים לערב בסתמא כל אחד כחפצו ורצונו, א"כ הרי גם הם מודים בעירוב ושפיר יכולים להקנות עבורם הפת עכ"פ צנ"כ. (ופשיטא שאלו שאינם דרים בשכונה הזאת אין להם כוח להתנגד לענין שותפות צפת).

ובפרט שנתברר בעדויות ברורות שבארא פארק יש לה ג' מחילות, א"כ צודאי הו"ל רה"י מה"מ וליכא שום חשש בעשיית העירוב עפ"י הלכה.

(ט) ועוד מאחר שרבים וכן שלמים משתמשים בהעירוב שנעשה צפיקות גדולי הוראה, וסומכים על זה שאין צורך לנקש רשות מכל אחד גם לשיטת צעל דברי

(3) עפ"י הקאנסטיטושען מחויבת הממשלה "אחר" שהם לוקחים הבית "לפצות" הבעלים כפי שווי הבית, וזה לא בתור תשלומין אלא בתור קאמפנסעישען (Compensation) ודלא כמו כמה מדינות כגון ספרד וצרפת שהממשלה חייבת לשלם הקאמפנסעישען לפני שלוקחים הבית.

יציב ז"ל שיכול למחות, מ"מ זכה"ג אין יכול למחות, וכדברי השו"מ ת"צ סי' ס"ב שכתב בשם ראשונים שבאופן שודאי זכות הוא גם לו זכין לו בע"כ ואפי' עומד וזוהי, ובפרט שלא יוכל בעקשותו לאסור על אחרים.

וא"כ זני"ד שהמליאות כהיום שנתהוותה שחלק גדול מהציבור משתמשים בעירוב מטעם שקומכים על השבות יעקב והגרש"ק דא"נ לשאלו מכל אחד רשות, ואם נאמר שע"י המוחים נאסרו בטלטול הרי יכשילו אותם בחילול שבת, לכן זודאי זכות גמור הוא גם להמנגדים שלא יכשלו הרבים, ולא מדין כפיה קאחינן אלא מטעם זכיה. ומכל הלין וזנירוף דעת השבות יעקב והגרש"ק דמהני שכירות משר העיר זודאי מהני.

(י) ועוד הרי הגה"ק מפלפל בחשובה בזה ו' שם, דכל הענין לשכור מן שר העיר הוא קולא ואין לנו לגבז קולות ע"ג קולות עיי"ש. וידענו בזירור שהמדובר הי' על העירוב שם שהיה כשר, אך יסודו היה זני ע"ג קולות, לכן לא החיר, משא"כ בעירוב דידן שנעשה עם כל החומרות וההידורים, א"כ זודאי זכה"ג דעתו הגדולה מסכמת דמהני שכירות משר העיר.

ולכו"ע לא הוי רה"ר מה"ת, וגם שכבר נעשה מעשה והחקינו העירוב בשלימות על כל השכונה כהלכתו בעיקות רבנים מובהקים, כמש"כ הגה"ק שם בזה ד' ד"ה אמנם עיי"ש, אשר ע"כ כעת רבים ושלמים משתמשים כבר בהעירוב הן לצורך חולים היי והן לעוגג שבת.

א"כ לא מטעם כפיה בע"כ ולא מכח שכירות וקניית רשות קא אחינן אלא מטעם זכיה, כי לא יאומן שהמחמירים ג"כ כעת מאיזהו טעם ונימוק שעמם, לא ירנו בשותפות העירוב, כיון שעיי"ז יגרמו שרבים המשמשים כעת בהעירוב יחללו ח"ו שבת ולא נחשדו ישראל לכן, ואפילו אם יימנעו איזהו מתעקש ג"כ אינו יכול למחות, כמש"כ השו"מ ת"צ סי' ס"ב בשם ראשונים, שבזודאי זכות גמור הוא לו זכין לו בע"כ ואפילו עומד וזוהי, וכחז שם זנה"ל "ובפרט שלא יוכל בעקשותו לאסור על אחרים" עיי"ש, ובני"ד זודאי זכות גמור הוא לו שלא יכשיל את הרבים ח"ו בחילול שבת, ממילא פשוט הוא דאין כאן בית מיחוש אפילו לשיטת הגה"ק בעל דברי יציב זני"ל, ועל סמך זה משתמשים בעירובין בכל העיירות הגדולות ואפילו ליכא ג' מחילות, והלכה כדברי המיקל בעירוב.

תמצית שיבת בעל דברי יציב

הגם שהגה"ק שם בזה ו' לא רצה לסמוך על שיטת הגרש"ק עיי"ש, ולא ס"ל שיש להקל בשכירות וקניית רשות בישראל המודה בעירוב, כדמסיים שם כיון שלא מצינו קולא זו אלא בעכו"ם או באינו מודה בעירוב אבל אין לנו להקל בישראל המודה בעירוב וכו' עיי"ש, ולכופס בע"כ ג"כ ס"ל שאין לכופס, כמבואר שם בזה הי' עיי"ש, היינו דוקא בהנידון שהי' או לעשות לכחלה עירוב על זה הסמך.

אולם בני"ד שאני, כי פנים חדשות באו לכאן בזמננו שנתברר שהעיר ברקלין מוקפת בג' מחילות בידי אדם

עצת בעל חזון נחום נגד המוחים בהעירוב

זש"ח חזון נחום מהגאון רבי נחום מדאמבראווא זני"ל סימן מ"ב כתב עפ"י המבואר בשו"ע סי' שס"ז דלענין כפיה בעינן זני"ד וסגי זני"ד של שלשה וא"נ זני"ד קבוע אם א"נ ממונא להשתחף נפת, אלא שיגבה מעות מכל אחד והגזייה יהי' בטוב מנדבת לבס בסחם זני לפרט להם הנדבה לאיזה חכלית, ומכיון שכבר הוציאו הממון מרשותם ואסחו דעתיה מיניה ורק מה שנשאר עוד לעשות בלא דעתם בע"כ מן המקובץ פת לעירוב זה שוב נכנס בכלל החוקים לנד שהוא לחיקון הדת דא"נ זני"ד כלל לכפיה ודו"ק, ונראה עוד שאין הכרח ג"כ

יספיקו שני הטעמים, ועפ"י דברי הריב"ש אלו יעוי' פסקי המחבר והרמ"א צבי"א שצ"א, ויעוי' מ"ש הטו"ן שס. אמנם הפרמ"ג צמ"ז סק"ו כתב ע"ש הא"ר והטו"ן ש דלדין כל אחד מהטעמים מספיק, וכשיש רשות להשיב שם אנשי המלחמה מותר אף מבחי עכו"ם וכשאין רשות מותר רק מבחי ישראל למצוי, וא"כ לפי הנימוקים שבמדינה זו שבאם הממונים מוצאים שצריכים אל המקום שבתים בנויים עליו לעשות בשם רחובות או שוקים או שאר צרכי רבים יכולים הם להרוס את הבניינים ולעשות בשם צרכי הרבים, א"כ לפי הטעם השני שכחב הריב"ש ו"ל זה יספיק גם להכניס ולהוציא מבחי הכוחים אל המצוי, וכמו"כ מה שלפי נימוסי המדינה יכולים השרים לגזור ע"י כתב שקורין ווארענט שיכנסו שומריהם בבית כל איש ואיש ואם אין מניחים אותם יכולים גם לשבור הדלתות, גם אותם המתפשטים חוצות בני אדם כשאי שקורין דיטעקטיווס יכולים לכנס בבית כל איש ואיש אף שלא מדעת הצעה"ב, גם הממונים לשמירת הנקיות וצרכי הבריאות יכולים לכנס בכל הבתים בכל עת שירצו להשגיח על הנקיות ועל סדר צינורות המים ושאר דברים, ויכולים לגזור על הצעה"ב לעשות ולתקן כפי פקודתם, ואם לא ימלא הצעה"ב את פקודתם הם שולחים בעלי מלאכות אל הבית עם כלי האומנות ועושים בשם הכל כפי פקודתם על חשבון הצעה"ב והוא הצעה"ב מחויב לשלם, ואם לא ישלם מוכרים את הבית, לכן לדעתי הקצרה זה יספיק שיהיה די בשכירות משר העיר.

ומלבד כל זאת בקיום משמר וסדר המינויים במדינה

לקבץ מכל אחד רק שינתן מכיס הקהל לצורך פת העירוב דכל העיר שותפים הם בכיס הקהל, וסיים צני"ד שאין רוצים כלל בעירוב הוי זיכוי העירוב זכות גמור, ועכ"פ צצירוף תלחא לגבות מכל אחד, ושינתן ע"ז מכיס הקהל וגם לזכות ע"י אחר בעד כל אנשי העיר ודאי דמהני זה, עכ"ד.

עירוב בארה"ב לפני 105 שנה

וכבר לפני מאה וחמש שנים הורה כן הלכה למעשה הרה"ג רבי זכריה ראזענפעלד ז"ל בקונטרס תקות זכריה לגבי עשיית העירוב בט"ו. לואים, והסכים ע"ז הגאון רבי יעקב יוסף זצ"ל רב הכולל בנוא יארק⁴. לאחר שפנה הרב הנ"ל להגאון רבי יצחק אלחנן מקאחונא זצ"ל להסכים על עירוב הנ"ל, והשיבו מכיון שדר מרחוק אינו בקי בתבנית העירוב והציע שישאל את הרב הכולל הנ"ל.

וכתב שם בשריג הו' צעמוד ל"ט שדן ממי יכולים לשכור את הרשות במדינה הזאת. בשו"ת הריב"ש סי' כח"ז כתב שיכולים לשכור משר העיר כשהוא יכול להניח כלים בבחי אנשיו, ועוד כתב טעם שני להחיר קניית הרשות משר העיר צהיות דרך הרבים לעולם הוא לאדון לשנותה כמו שירצה ולתת לבעלי הבתים דרך מזד אחר, א"כ יכול לסלק הכוחים מן הדרך ההוא וכיון שיכול לסלק הרי יכול הוא להקנות הרשות, וכתב שמטעם זה השני לא יספיק להכניס ולהוציא מן המצוי לבחי הכוחים. וכתב עוד ומ"מ טוב לכס להשמר להכניס ולהוציא לבחי הכוחים רק מבחי היהודים זה לזה דרך המצוי שזה

4 "האירו מול פני דברי ידידי הרב הגאון המפורסם מו"ה זכרי' יוסף ראזענפעלד שליט"א, מה שחיבר בדיני טלטול בשבת ומזה מה שנוגע להיתרו שחידש בעיר סאנטלואיס.

והנה היטב אשר יגע להוציא כל דין מדברי הראשונים ז"ע אמרתי לפעלא טבא יישר חילו ויהי ד' עמו שדבריו אלו עם יתר חידושו בתורה יקבע בדפוס לזכות את הרבים.

ובעה"ח היום ג' דסליחות תרנ"ה לפ"ק ניו יארק

נאם יעקב יוסף, הרב הכולל"

הוא, אשר הממונים והשוטרים והמשטלים בכל
צרכי העיר, לשמור מכל נזק, לתקן את הרחובות והדרכים
לנקות את כל חללה וזוהמה, לא הועמדו מטעם ורצון
הממשלה אבל המה נצחרים ע"י בחירה מדעת ורצון כל
בני העיר ומקבלים שכירותם מכיסן של בני העיר הוא
דוקא א"כ לא גרועים הם משכירו ולקיטו, ושכירו ולקיטו
של שכירו ולקיטו, עכ"ד.

ובעני ראיתי שבאו אנשים מטעם השלטון לחזר
פרטיה סמוך לביתי וחפרו שם כדי למצוא לזרר דבר
הנוגע לחוק העיר או המדינה בלי לשאול פי הבעה"ב.

דינו של שר העיר בימינו בחוק הדמוקרטי
ומה שדנו לאחרונה באיזה קונטרסים דל"ש עמה כאן
שכירו ולקיטו שאין להמשטרה והממשלה כח ויכולת
עיי"ש. טעות מוחלטת היא שזה נגד המציאות ואין שום
שינוי בימינו לשאר מקומות בעולם שהקילו חז"ל בזה,
ואדרבה יותר זכות יש להממשלה בארצה"ב יותר משאר
עירות, וכ"כ בהגהת חכמת שלמה ס"י שפ"ב שמנהג בכל
קהלות ישראל לשכור משריהם והרי בזמננו אין כח ביד
השר להעמיד חיל ולשנות הדרך עיי"ש, וראה א"ח
מבוטשאטש ס"י שפ"ב, האלף לך שלמה ס"י קפ"ח, שו"ת
בית שלמה ח"א ס"י נ"ה, שו"ת קרן לדוד ס"י ק"ו, שו"ת
מהר"ם בריסק ס"י קי"ט וק"ד, ערוה"ש ס"י שצ"א ס"ג,
שו"ת מנח"א ח"ד ס"י י"ד, שו"ת נפש חיה ס"י ל', ביאר
הלכה ס"י שפ"ב ס"ד ד"ה ועדיין, חז"א או"ח ס"י פ"ב
אות ט, שו"ת זקן אהרן ח"ב ס"י י"ט, שו"ת הלק"י ח"א
ס"י ר"ב, שו"ת משגי"ה ח"ד ס"י ס"א, דנהגו בערי
ישראל לשכור רשות מאת אחד הפקידים או הממונים על
צרכי העיר, כגון שר העיר או המשטרה או אפילו כל שיש
לו אחיזה כח אצל השלטון ומשרת אצלם, כחבתי זה כדי
להוציא מידי הטועין.

וכ"כ בקונטרס חיו יהושע מהגאון רבי יהושע

בריסקין (ירושלים תרס"ב) דמהני השכרת רשות משר
העיר ובאי כמו או מראש העדה שלה או ממשרתו
הפאלאטיא, אף שהנמים והחזרות הם קנויים לחלוטין
לבעה"ב מועיל, וכן הוא דעת רבני קדמאי ובתראי,
והסכים לזה הגאון מהר"ח ברלין ושאר גדולי ירושלים
עיי"ש, וסיים והקנאים המדברים מועה על תיקון העירוב
ראוים למתחן על העמוד עיי"ש.

ואין לנו לחפש חומרות מעלמינו ודי לנו מה שאמרה
החורה. וכ"כ בשנות חיים להגרש"ק ס"י י"ג ששכירות
עירובין דרבנן ראוי לסמוך להקל ואין לחוש לחומרות
עיי"ש. ובפרט שמקור של הלכה בדברי המיקל בעירוב
נאמר על כך הלכה דקי"ל במס' עירובין דף ס"ב שוכרין
מנכרי בשכירות רעועה שא"ל לכחוש שום שטר מכירה על
השכירות וביאר ברא"ש והוצא צ"י שם מטעם דהלכה
כמקיל בעירוב ונפסק כן בשו"ע ס"י שפ"ב ס"ד, וכ"כ
שו"ת מהרש"ם ח"ה ס"י ל"ו שיש להקל בכל מה שיש צד
להקל, וכ"כ שו"ת פרי החיים ס"י ה'. וכן ראיתי הלכה
למעשה אצל גדולי ישראל שקנו מהמשטרה או מהמכבי
אש.

ואעתיק דברי הגה"ק ממונקאטש זצ"ל בספרו נימוקי
או"ח ס"י שצ"א ח"ל אין לנו אלא דברי חז"ל בזה, והלכה
בדברי המיקל בעירוב, וכ"ש שנפסק בשו"ע בלי חולק
ומוסכם דמהני קניה משר העיר והם אמרו והם אמרו
ובתום דרך נחזיק בחורח אבותינו ונוהג בכל עירות
הגדולות אשר ישנו כסאות למשפט רבותינו הק' בעלי
השו"ע אשר מפייהם אנו חיים ואחריהם גאוני הדור
רבניהם ומוריהם עד הדור הזה, והי' מעולם עירובין
וטלטלו בחוך העיר ע"י רשות וקניית משר העיר עיי"ש.

ונאה לסיים בזכרת המשב"ץ שכחז ח"ב ס"י ל"ב
בסוף התשובה ח"ל, בענין קניית רשות מהעכו"ם יפה
עשייתם שקנייתם, קונה שמים וארץ יקנה אתכם למלכו.